1η ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ: ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

7ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
Δημοκρατία και Ανθρώπινα Δικαιώματα
στον Σύγχρονο Ψηφιακό Κόσμο:
Το Διακύβευμα των Εκπαιδευτικών Ανισοτήτων

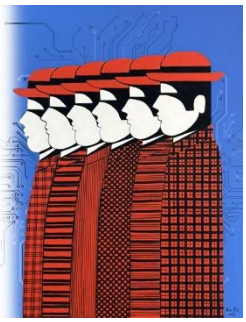

7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης

Τίτλος: «***Δημοκρατία και Ανθρώπινα Δικαιώματα στον Σύγχρονο Ψηφιακό Κόσμο: Το Διακύβευμα των Εκπαιδευτικών Ανισοτήτων***»

Τόπος: Ρέθυμνο, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Χρόνος: **16, 17 & 18 Απριλίου 2027**

Διοργάνωση: Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Π.Ε.), Σχολή Επιστημών Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Ιστοσελίδα συνεδρίου: https://indico.edc.uoc.gr/event/1/

Ιστοσελίδα στο F.B.: https://www.facebook.com/groups/sociologyofeducationfourthconf

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο (Email): socedu2027@edc.uoc.gr

Σκεπτικό και Σκοπός του Συνεδρίου

Η ραγδαία εξάπλωση της **Τεχνητής Νοημοσύνης - ΤΝ**, (Artificial Intelligence - AI) στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι δεν αποτελεί απλώς μια τεχνική ή ψηφιακή εξέλιξη, αλλά μια βαθιά κοινωνική, πολιτισμική, ιδεολογική, οικονομική και εκπαιδευτική **μεταβολή** που αναδιατάσσει τις σχέσεις εξουσίας και επαναπροσδιορίζει τους όρους της δημοκρατικής συμμετοχής και της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αυτή η αλγοριθμική μεταβολή εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο του σύγχρονου ψηφιακού κόσμου, ο οποίος στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας δε συνιστά μια απλή εργαλειακή μετάβαση, αλλά μια **δομική και πολιτισμική αναδιάρθρωση**. Η ψηφιακή τεχνολογία, τα μεγάλα δεδομένα (Big Data) και οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης διαπερνούν οριζόντια κάθε πτυχή της καθημερινότητας, μεταβάλλοντας ριζικά τις **διαδικασίες κοινωνικοποίησης**, **μάθησης** και συγκρότησης της υποκειμενικότητας.

Ενώ οι εξελίξεις αυτές προσεγγίζονται συχνά από μια καθαρά τεχνοκρατική, πληροφοριακή ή ψυχοπαιδαγωγική σκοπιά, οι **κοινωνικές και πολιτικές τους διαστάσεις** παραμένουν **ελάχιστα διερευνημένες** στη χώρα μας στο πεδίο της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης.

Το ***7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης*** έρχεται να **καλύψει αυτό το κενό**, θέτοντας ως κεντρικό ζήτημα το κατεξοχήν αντικείμενο του κλάδου: **το διακύβευμα των εκπαιδευτικών ανισοτήτων**.

Στο πλαίσιο αυτό, το συνέδριο αντλεί τα αναλυτικά του εργαλεία από την **Κριτική Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης** και εστιάζει στη μελέτη των δομών εξουσίας, της ιδεολογικής ηγεμονίας και της λεγόμενης 'συμβολικής' βίας που τείνουν να αναπαράγονται μέσα στα σύγχρονα ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης. Η οπτική αυτή κρίνεται απαραίτητη για την κοινωνιολογική κατανόηση των θεσμικών περιορισμών και των κοινωνικών σχέσεων που διαμορφώνονται στον **Ψηφιακό Κόσμο**.

Έτσι, **<u>ο σκοπός του Συνεδρίου</u>** εξειδικεύεται γύρω από τέσσερις κεντρικούς άξονες προβληματισμού:

- **Εκπαιδευτικές Ανισότητες και Ψηφιακή Αναπαραγωγή:** Ο ψηφιακός κόσμος και τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης δεν είναι ουδέτερα. Λειτουργούν ως κοινωνικο-τεχνικές υποδομές, στις οποίες οι αλγόριθμοι συχνά αποτυγχάνουν ή αναπαράγουν εγγενείς διακρίσεις. Αντίθετα, τείνουν να αναπαράγουν και να οξύνουν τις υπάρχουσες ταξικές, έμφυλες, φυλετικές και γεωγραφικές ανισότητες. Το συνέδριο υιοθετεί ως κεντρικά εργαλεία ανάλυσης την έννοια του ***ψηφιακού χάσματος*** (digital divide) —όχι μόνο ως ζήτημα υλικοτεχνικής πρόσβασης, αλλά κυρίως ως χάσμα ψηφιακών ικανοτήτων— καθώς και την έννοια του ***ψηφιακού πολιτισμικού κεφαλαίου*** (digital cultural capital). Πρόκειται για μια άνιση κατανομή που εγκλωβίζει τις λιγότερο προνομιούχες ομάδες σε ρόλο παθητικού καταναλωτή, ενώ παράλληλα, η ανεξέλεγκτη εισαγωγή των Μεγάλων Εταιρειών Τεχνολογίας (Big Tech) στα σχολεία, πέρα από την επιτήρηση, επιφέρει και την οικονομική εκμετάλλευση της εκπαίδευσης μέσω μονοπωλίων λογισμικού.
- **Ψηφιακός Δημόσιος Χώρος/Χρόνος και Δημοκρατία:** Η σχολική κοινότητα, ως μικρογραφία της κοινωνίας, δέχεται ισχυρές πιέσεις από τη λειτουργία των ψηφιακών δικτύων. Οι αλγοριθμικοί θάλαμοι αντήχησης (echo chambers), η συστηματική ψευδής πληροφόρηση (fake news) και η ρητορική μίσους υπονομεύουν τον ορθολογικό διάλογο. Στόχος του συνεδρίου είναι να διερευνήσει πώς η εκπαιδευτική διαδικασία —σε όλες τις βαθμίδες της— μπορεί να θωρακίσει τη δημοκρατική συνείδηση και να καλλιεργήσει έναν ***κριτικό ψηφιακό εγγραμματισμό*** που προάγει την ***ενεργό πολιτειότητα***. Πλέον, καθίσταται επιτακτική η μετάβαση από τον απλό ψηφιακό εγγραμματισμό στις «***κριτικές γραμματικότητες ΤΝ***», καθώς η αυτοματοποίηση δεν αφορά μόνο εργαλεία, αλλά επιδρά δομικά στις δημιουργικές και πνευματικές διαδικασίες των υποκειμένων.
- **Ανθρώπινα Δικαιώματα και Ψηφιακή Επιτήρηση:** Η αυξανόμενη ***δεδομενοποίηση*** (datafication) της σχολικής ζωής και η μετατροπή των υποκειμένων σε μετρήσιμα δεδομένα εγείρουν σοβαρά ζητήματα ηθικής και

δεοντολογίας. Από την Προσχολική έως την Ανώτατη Εκπαίδευση, το δικαίωμα στην ***ιδιωτικότητα*** απειλείται από τις αλγοριθμικές προκαταλήψεις (algorithmic bias) και τις ***πρακτικές ψηφιακής επιτήρησης***. Οι προκαταλήψεις αυτές γεννούν τον ορατό κίνδυνο ενός ***νέου «πολιτισμικού αποκλεισμού»***. Στο πλαίσιο αυτό, αναδεικνύεται η σημασία της συναισθηματικής ετοιμότητας απέναντι στην ΤΝ στην εκπαίδευση, καθώς και η επιτακτική ανάγκη για έναν ριζικό επανασχεδιασμό της τεχνολογίας, με βασικό γνώμονα τη ***συμπερίληψη*** και τη ***δημοκρατία***.

- **Εφαρμοσμένη Μικρο-κοινωνιολογική προσέγγιση και Σχολικός Μετασχηματισμός:** Η θεωρητική κριτική των μακρο-δομών δεν αρκεί εάν δεν μετουσιωθεί σε πρακτική παρέμβαση εντός της σχολικής κοινότητας. Το συνέδριο αναδεικνύει επιτακτικά την αναγκαιότητα μιας μικρο-κοινωνιολογικής οπτικής, αξιοποιώντας βιωματικά και μεθοδολογικά εργαλεία παρέμβασης —όπως η συμμετοχική έρευνα-δράση, το κοινωνιόδραμα, η κοινωνιομετρία, οι τέχνες, κ.ά.— για την άμεση σύνδεση της κοινωνιολογικής θεωρίας με την καθημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα. Στόχος είναι η εφαρμογή συμμετοχικών πρακτικών ισοτιμίας που θα ενισχύσουν τη ***δημοκρατική πολιτική κοινωνικοποίηση***, μετασχηματίζοντας **το σχολείο** από χώρο αναπαραγωγής ανισοτήτων σε **πεδίο ενδυνάμωσης και αυτοδιαχείρισης**.

Συνοψίζοντας, το **Συνέδριο αυτό στο Ρέθυμνο** φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα βήμα διαλόγου για την ακαδημαϊκή κοινότητα και τους εκπαιδευτικούς της πράξης. Στόχος είναι η ανάδειξη των τρόπων με τους οποίους η εκπαίδευση, ως κοινωνικός θεσμός, μπορεί **να αμβλύνει τις ανισότητες** και να **προάγει την κοινωνική δικαιοσύνη**, διαμορφώνοντας υποκείμενα ικανά να λειτουργήσουν ως **ελεύθεροι, ενημερωμένοι και δημοκρατικοί πολίτες**.

Θεματικές Ενότητες

Οι εισηγήσεις που θα υποβληθούν μπορούν να εντάσσονται στους παρακάτω ενδεικτικούς άξονες:

1. **Μεθοδολογία Έρευνας στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης:** Σύγχρονες αναζητήσεις, προκλήσεις και συνεργατικές προσεγγίσεις (συμμετοχική έρευνα-δράση, ποιοτικές μέθοδοι).
2. **Δημοκρατική Πολιτική Κοινωνικοποίηση και Ψηφιακή/Ενεργή Πολιτειότητα:** Διαμόρφωση ενεργού ψηφιακού πολίτη, Ψηφιακή δημοκρατία, Ανθρώπινα δικαιώματα, Κριτικός ψηφιακός εγγραμματισμός, Κριτικές γραμματικότητες Τεχνητής Νοημοσύνης (ΤΝ) και μαθητικές/φοιτητικές κινητοποιήσεις στον σύγχρονο κόσμο.
3. **Πρακτικές Εκδημοκρατισμού και Μαθητική Συμμετοχή:** Ο θεσμός των μαθητικών κοινοτήτων, πρακτικές ισοτιμίας και συνεργασία εκπαιδευτικών, γονέων και επιστημόνων-διευκολυντών στη σχολική μονάδα.
4. **Εκπαιδευτικά Κοινά και Εναλλακτικές Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις:** Αλληλέγγυα σχολεία, πρακτικές ομοτιμίας και κοινότητες μάθησης.

5. **Εκπαιδευτικές Ανισότητες, Κοινωνική Κινητικότητα και ο ρόλος της Τεχνητής Νοημοσύνης:** Η αναπαραγωγή των ανισοτήτων (τάξη & κοινωνικό-οικονομικό background, φύλο, σεξουαλικότητα, εθνοπολιτισμικό κεφάλαιο, μεταναστευτικό υπόβαθρο, ηλικία, αναπηρίες και μαθησιακές δυσκολίες) στον ψηφιακό κόσμο.
6. **Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις της Παιδικής Ηλικίας και της Νεότητας:** Δεδομενοποίηση (datafication), ψηφιακή επιτήρηση, συναισθηματική ετοιμότητα, ΤΝ και κοινωνικοποίηση.
7. **Εκπαιδευτικές Πολιτικές και Παγκοσμιοποίηση:** Δημόσια και Ιδιωτική Εκπαίδευση σε συνθήκες ψηφιακού μετασχηματισμού.
8. **Κοινωνιολογία της Σχολικής Γνώσης και των Αναλυτικών Προγραμμάτων:** Ιδεολογία και κοινωνικές κατασκευές της εκπαιδευτικής πραγματικότητας.
9. **Πολυπολιτισμικότητα, Μετανάστευση και Κοινωνική Συμπερίληψη:** Διαπολιτισμικές και μετα-αποικιακές θεωρίες στην πράξη.
10. **Κοινωνικό Φύλο και Έμφυλες Ταυτότητες:** Προκλήσεις και ανισότητες στην εκπαίδευση.
11. **Κοινωνιολογία της Σχολικής Βίας, του Εκφοβισμού και της Παραβατικότητας:** «Κοινωνίες της διακινδύνευσης» στον 21ο αιώνα.
12. **Κοινωνιολογία του Εκπαιδευτικού Επαγγέλματος:** Αυθεντία, ψηφιακή εργασία και εκπαίδευση εκπαιδευτικών σε δημοκρατικές πρακτικές.
13. **Κοινωνιολογία της Διά Βίου Μάθησης/Επιμόρφωσης και Αξιολόγησης των Εκπαιδευτικών:** Οι μετασχηματισμοί της αγοράς εργασίας, οι επιπτώσεις της ΤΝ (AI) και ο ρόλος και οι πολιτικές δεξιοτήτων. Επανειδίκευση ή αποειδίκευση (Reskilling or Deskilling).
14. **Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Βιώσιμη Ανάπτυξη/Αποανάπτυξη:** Ο ρόλος του σχολείου απέναντι στην κλιματική και κοινωνική κρίση.
15. **Τέχνη, Πολιτισμικές Πρακτικές και Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις:** Εναλλακτικές εκπαιδευτικές πραγματικότητες, κοινωνιόδραμα και κοινωνιομετρία.

Προδιαγραφές & Υποβολή Περιλήψεων

Καλούνται οι ενδιαφερόμενοι/-ες (μέλη Δ.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π./Ε.Ε.Π., μεταδιδακτορικοί/-ές ερευνητές/-τριες, διδάκτορες, υποψήφιοι/-ες διδάκτορες, μεταπτυχιακοί/-ές φοιτητές/-τριες, εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων και εκπρόσωποι κοινωνικών/εκπαιδευτικών φορέων) να υποβάλουν κείμενο περίληψης. Προπτυχιακοί/-ές φοιτητές/-τριες ενθαρρύνονται να συμμετάσχουν, υποβάλλοντας εργασίες κυρίως υπό τη μορφή Αναρτημένης Ανακοίνωσης (Poster) ή ως συν-εισηγητές/-τριες με επιβλέποντες/-ουσες διδάσκοντες/-ουσες.

Προδιαγραφές Υποβολής:

- **Έκταση:** Έως 400 λέξεις (συμπεριλαμβανομένου του τίτλου και των λέξεων-κλειδιών).
- **Γραμματοσειρά:** Times New Roman, 12pt, πλήρης στοίχιση, μονό διάστιχο.

- **Δομή Περίληψης:** Θα πρέπει να αναφέρονται ρητά το ***θεωρητικό πλαίσιο***, ο ***σκοπός*** της εργασίας και τα ερευνητικά **ερωτήματα**, η ***μεθοδολογία*** (για ερευνητικές εργασίες) και τα βασικά ***συμπεράσματα/αποτελέσματα***.
- **Λέξεις-κλειδιά:** 3 έως 5 λέξεις.

Είδη Εργασιών

1. Προφορική Ανακοίνωση. Η κάθε συνεδρία θα έχει διάρκεια 90 λεπτά και θα περιλαμβάνει 4 διαδοχικές ανακοινώσεις εργασιών που θα διαρκούν 15 λεπτά η κάθε μία. Στο τέλος κάθε συνεδρίας θα αφιερώνονται 30 λεπτά για ερωτήσεις πάνω στις ανακοινώσεις που προηγήθηκαν. Οι ανακοινώσεις των εργασιών πρέπει να ακολουθούν αυστηρά τη χρονική σειρά που ορίζεται από το πρόγραμμα, ακόμα και αν δεν είναι παρών/-ούσα ο/η εισηγητής/-ήτρια, προκειμένου να μπορούν οι σύνεδροι να μετακινούνται ελεύθερα από μία συνεδρία σε άλλη.

2. Αναρτημένη Ανακοίνωση (Poster). Οι αναρτημένες ανακοινώσεις θα εκτίθενται σε καθορισμένο χώρο και για συγκεκριμένη χρονική διάρκεια. Ο/Η συγγραφέας θα πρέπει να παρίσταται μπροστά από το poster του/της κατά τη διάρκεια της αντίστοιχης θεματικής ενότητας για συζήτηση με τους/τις συνέδρους. Το μέγεθος της αναρτημένης ανακοίνωσης πρέπει να είναι 0.80m x 1.20m (κάθετος προσανατολισμός) και το περιεχόμενό της να είναι ευανάγνωστο από απόσταση 2 μέτρων.

3. Στρογγυλό Τραπέζι. Η κάθε συνεδρία στρογγυλής τράπεζας θα έχει διάρκεια 90 λεπτά. Οι (4) εισηγητές/-τριες αναμένεται να παρουσιάσουν τις θέσεις τους και να ακολουθήσει εκτενής συζήτηση με το κοινό. Για την υποβολή, ο/η διοργανωτής/-τρια-συντονιστής/-τρια θα πρέπει να υποβάλει μια γενική περίληψη της θεματικής του τραπεζιού, στην οποία θα αναγράφονται τα ονόματα όλων των συμμετεχόντων/-ουσών εισηγητών/-τριών και οι τίτλοι των επιμέρους τοποθετήσεών τους με πολύ μικρές περιλήψεις για τον καθένα. Σύνολο στις 700-900 λέξεις.

Σημαντικές Ημερομηνίες

- **Έναρξη υποβολής περιλήψεων:** 1 Σεπτεμβρίου 2026
- **Λήξη υποβολής περιλήψεων:** 20 Δεκεμβρίου 2026
- **Ενημέρωση αποδοχής περιλήψεων:** 30 Ιανουαρίου 2027
- **Λήξη εγγραφών συνέδρων (με εισήγηση):** 28 Φεβρουαρίου 2027
- **Διεξαγωγή Συνεδρίου:** 16, 17 & 18 Απριλίου 2027
- **Υποβολή τελικών κειμένων για τα Πρακτικά:** 18 Ιουλίου 2027

Ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής

Θεόδωρος Ελευθεράκης

Καθηγητής Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης

Πρόεδρος Π.Τ.Π.Ε., Πανεπιστήμιο Κρήτης